

ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

Αριστοφάνη «Λυσιστράτη»

Συμπαγωγή του Σαπρικού Θεάτρου με το Τουρκοκυπριακό Δημοτικό Θέατρο.

Μετάφραση: Azra Erhat, Sabahattin Eyuboglu. Σκηνοθεσία: Χρίστος Ζάνος.

Σκηνικά: Μίκης Λοΐζου. Κοστούμια: Κώστας Καυκαρίδης.

Μουσική: Σάββας Σάββα. Χορογραφία: Έλια Ιωαννίδου. Μάσκες: Erol Refikoglu.

Παίζουν: Kıymet Karabiber, Faika Deniz Cakir, Ozgur Oktay, Πόννη Αβραάμ, Erol Refikoglu,

Αντρέας Τσουρής, Osman Alkas, κ.ά.

ΘΑ ΠΡΟΣΠΑΘΗΣΩ να αποστασιοποιηθώ από τα συναισθήματα που σχετίζονται με το ίδιο το γεγονός της σύμπραξης του Σατιρικού θεάτρου και του Τουρκοκυπριακού Δημοτικού Θεάτρου, αποτέλεσμα του οποίου ήταν η παράσταση της «Λυσιστράτης». Τα συναισθήματα είναι έντονα και καλύπτουν ευρεία γκάμα μεταξύ χαράς, συγκίνησης και πόνου, αλλά η εφημερίδα που εδώ και τόσα χρόνια φιλοξενεί τη στήλη περιμένει από μένα θεατρική κριτική και όχι πολιτικό σχολιασμό, για τον οποίο έχει άλλους συνεργάτες. Γι' αυτό θα αντιμετωπίσουμε αυτή τη δικαιοδική και δίγλωσση, αλλά ομόψυχη παραγωγή ως ένα από τα γεγονότα της κυπριακής θεατρικής ζωής. Γεγονός ιδιόζουσας φύσης ακόμα και από καθαρά θεατρική άποψη, μια και πρόκειται για μια παραγωγή με... διπλό πομπό και διπλό δέκτη, δηλαδή, μια πολυεπιπεδη και πολυσύνθετη επικοινωνιακή πράξη. Διπλός πομπός, επειδή η σύνθεση της ομάδας των συντελεστών είναι διττή. Οι Ελληνοκύπριοι και οι Τουρκοκύπριοι δημιουργοί ξεκινούν από διαφορετικές θεατρικές παραδόσεις και κατευθύνονται συνειδητά προς ένα κοινό σημείο καλλιτεχνικής και ιδεολογικής συνάντησης στη μέση της αισθητικής απόστασης που υπάρχει μεταξύ τους. Διπλός δέκτης, επειδή η ανεβασμένη στο πλαίσιο των «Κυπρίων» και μεταφρασμένη στα τουρκικά «Λυσιστράτη» απευθύνεται και στις δυο κοινότητες, από τις οποίες η μια έχει το πλεονέκτημα της γλώσσας, και η άλλη -της μεγάλης οικειότητας με τον Αριστοφάνη.

Η θεατρική υποκριτική μανιέρα (και επιτρέψτε μου να μη διευκρινίσω εδώ τον όρο) συνήθως αποτελεί μια από τις πιο ανάγλυφες εκφράσεις της νοοτροπίας, του χαρακτήρα και των εθνικών βιωμάτων ενός λαού. Μετά από την προπέρσινη παράσταση του έργου του Ντάριο Φο «Δεν πληρώνω, δεν πληρώνω» από το Τουρκοκυπριακό Δημοτικό Θέατρο και την περσινή παράσταση του Σατιρικού «Σκάσε και κάνε τη δουλειά σου» σε σκηνοθεσία του Yasar Ersoy έχουμε αποθηκεύσει κάποιο υλικό που επιτρέπει να σχηματίσουμε άποψη για την αδρή υποκριτική πινελιά που χρησιμοποιούν οι Τουρκοκύπριοι ηθοποιοί, για την έντονη, εξαντλητική χρήση εκφραστικών μέσων, για την απουσία ημιτόνων, για την καθαρή θεατρική γραφή με «μεγάλα γράμματα», τα οποία μπορούν να τα διαβάσουν όλοι.

Αυτή την υποκριτική μανιέρα είχε ως μέσο και ως πρόκληση μπροστά του ο σκηνοθέτης Χρίστος Ζάνος. Μ' αυτήν έπρεπε να εξοικειωθεί τόσο που να μπορεί να την ελέγ-

χει και να την οδηγεί προς την αισθητική συνάντησή με τον κόσμο των αριστοφανικών θεατρικών αξιών. Είναι πολύ ενδιαφέρον να παρακολουθούμε πώς ο σκηνοθέτης σε πλήρη συνεργασιακή σύμπνοια με το σκηνογράφο Μίκη Λοΐζου, τον ενδυματολόγο Κώστα Καυκαρίδη, το συνθέτη και τον αρχιμουσικό της παράστασης Σάββα Σάββα και τη χορογράφο Έλια Ιωαννίδου κατευθύνει, πλάθει και... εκμεταλλεύεται την «κοχλάζουσα» υποκριτική ύλη των Τουρκοκύπριων ηθοποιών. Έχει υπόψη του ταυτόχρονα και τους δύο δέκτες, γι' αυτό απευθυνόμενος στο τουρκοκυπριακό κοινό είναι και σκηνικά παραστατικός, και αφηγηματικός, κάνοντας τον Αριστοφάνη λίγο μάθημα και περιορίζοντας τον εαυτό του σε μια απλή, χωρίς φιλόδοξους σκηνοθετικούς ακροβατισμούς ερμηνεία του έργου. (Η επιλογή του σκηνοθέτη είναι συνειδητή παρά τον υποβόσκοντα κίνδυνο μερικές στιγμές να θυμίζουν κάποιες παλαιότερες αριστοφανικές παραγωγές). Για το ελληνοκυπριακό του κοινό έχει κάνει πετυχημένες κειμενικές εμβολές/σχολιασμούς από την Πόπη Αβραάμ και τον Αντρέα Τσουρή, έχει βάλει και μερικούς καυστικούς προσωπικούς τονισμούς, για να μην ξεχνιόμαστε. Ίσως να υπήρχαν στις σκηνές μεταξύ των γυναικών και γερόντων κάποια πεντάλεπτα που οι Ελληνοκύπριοι δέκτες να ένιωθαν παραμελημένοι, από την άλλη όμως μου φαίνεται ότι για τις ίδιες σκηνές θα μπορούσαν να παραπονεθούν και οι Τουρκοκύπριοι θεατές λόγω της οπτικής μονοτονίας αυτών των σκηνών.

Μερικές από τις υποκριτικές δουλειές, όπως του Erol Refikoglu (Πρόβουλος), Osman Alkas, (Κινησίας), Kıymet Karabiber, (Λυσιστράτη), Faika Deniz Cakir, (Κλεονίκη), Ozgur Oktay (Murpίνη), βρήκαν θερμή ανταπόκριση από τον κόσμο. Το Τουρκοκυπριακό Δημοτικό Θέατρο έχει καλό θίασο και η δουλειά του Χορού στη σκηνή, ιδιαίτερα του ανδρικού, και οι μουσικο-χορευτικές ικανότητες όλης της ομάδας, πρόσθεταν στην παράσταση.

Η παράσταση εκπέμπει θεατρική ενέργεια. Τα χονδρά, ζουμερά αστεία αρέσουν στους Ελληνοκύπριους, στους Τουρκοκύπριους και στον Αριστοφάνη. Τα απόλυτα αντιπολεμικά μηνύματα του Αριστοφάνη καλά ακούστηκαν στην Κυπριακή «Λυσιστράτη». Και τα πειράματα καλλιτεχνικών συμπεράσεων χρειάζονται επανάληψη. ●